

Nadere uitwerking IWBP-beleid
“Berging Friese boezem”

sector: waterbeheer

Datum: maart 2003

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
2	UITWERKING OP HET IWBP DEELPLAN FRIESE BOEZEM; VERKLEINING VAN DE BOEZEM	5
2.1	BOEZEMVERKLEINING	5
2.2	BERGINGSCOMPENSATIE.....	6
2.2.1	<i>Algemene richtlijnen bij bergingscompensatie</i>	6
2.3	AFKOOP VERKLEINING BOEZEM	7
2.4	TIJDELIJKE AFSLUITEN BOEZEMWATEREN	7
3	TOELICHTING BELEIDSKADER VERGROTING BOEZEM (SUBSIDIEREGELING WATERBERGING)	8
3.1	BOEZEMVERGROTING; UITWERKING IWBP TEKST.....	8
3.2	BIJDRAGE AAN KADE EN OEVERHERSTEL BIJ REALISEREN BERGING	9
3.3	BIJDRAGE BIJ LANDINRICHTINGS- EN HERINRICHTINGSPROJECTEN BIJ VERGROTING BOEZEM	10
3.4	BIJDRAGE INRICHTING BESTEMMINGSPANNEN.....	10
3.5	BIJDRAGE BIJ REALISATIE RETENTIEPOLDERS.....	10
3.6	BIJDRAGE REALISEREN BERGINGSGBIED IN ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR (EVZ)	11
3.7	BIJDRAGE AANLEVERING BERGING DOOR BEDRIJFSMATIGE ACTIVITEIT	11
3.8	BIJDRAGE AANLEVERING BERGING PARTICULIEREN.....	12
3.9	BIJDRAGE BIJ UITBREIDING VAN VAARWEGEN.....	12
3.10	BEGRENZING BOEZEMSTELSEL	12
3.11	OVERZICHTSKAART BOEZEMLANDEN EN ZOMERPOLDERS.....	12

1 Inleiding

Het IWBP deelplan Friese boezem beschrijft het beleid ten aanzien van de Friese boezem. Eén van de onderwerpen die in het IWBP aan bod komt is de berging van water. De huidige beschrijving in het IWBP is hier en daar nog niet compleet en vergt een nadere uitwerking die ertoe moet leiden dat toepassing van de richtlijnen uit het IWBP in de dagelijkse praktijk goed mogelijk is.

Verder behandelt deze notitie de begrippen bergingscompensatie en bergingssubsidie. Dit zijn richtlijnen die Wetterskip Fryslân hanteert bij de beoordeling van boezemverkleining (bergingscompensatie) en boezemvergroting (bergingssubsidie).

Er zijn dus twee zaken die in deze notitie nadere uitwerking krijgen:

1. Nadere uitwerking van enkele tekstdelen uit het IWBP over de berging van water;
2. Opstellen richtlijnen voor boezemverkleining (bergingscompensatie) en boezemvergroting (bergingssubsidie);

De opzet in deze notitie is als volgt:

Hoofdstuk 2 gaat nader in op de boezemverkleining, waarbij de uitwerking van de IWBP tekst en het onderdeel bergingscompensatie aan de orde komt.

In hoofdstuk 3 volgt de boezemvergroting, waarbij de uitwerking van de IWBP tekst (met een aantal concrete situaties) en het onderdeel bergingssubsidie aan bod komt.

In bijzondere gevallen of in gevallen waarin de onderhavige regeling niet voorziet kan het dagelijks bestuur afwijkende en/of aanvullende voorwaarden vaststellen of anders beschikken.

2 Uitwerking op het IWBP deelplan Friese Boezem; verkleining van de boezem

Een belangrijk beleidsdoel van Wetterskip Fryslân is om een verdere verkleining van de Friese boezem tegen te gaan. Hiertoe zijn in het IWBP een aantal maatregelen vastgelegd. De betreffende IWBP tekst staat hieronder in kader aangegeven. Waar een nadere uitwerking van de tekst is gewenst, is bij het betreffende onderwerp een voetnoot gezet. De uitwerking van deze voetnoot is vervolgens na het kader geplaatst.

In sommige gevallen kan op een bepaalde locatie toch besloten worden om de berging van de boezem te verkleinen. In deze gevallen hanteert Wetterskip Fryslân het begrip bergingscompensatie ter beoordeling van de situatie. In § 2.2. en 2.3. wordt de bergingscompensatie nader uitgewerkt. In andere gevallen kan er sprake zijn van een tijdelijke afsluiting van boezemwateren. In § 2.4. wordt dit verder uitgewerkt.

2.1 Boezemverkleining

Tekst par. 2.2.3: Gebiedsspecifiek beleid IWBP

Uitgangspunten

Hierboven is reeds opgemerkt dat de oppervlakte van de boezemlanden de laatste eeuw sterk is afgenomen. Een verdere afname van de berging van de boezem is niet gewenst. Het streven is er op gericht de bergingscapaciteit weer te vergroten. Vandaar dat besloten is dat een verdere verkleining van de boezem in principe verboden is. Voor die gevallen waarbij om belangrijke redenen op een bepaalde locatie toch besloten wordt om de berging van de boezem te verkleinen hanteert Wetterskip Fryslân twee uitzonderingsclausules.

De eerste clausule is dat in een dergelijke situatie de aanvrager dient te zorgen voor een zelfde oppervlakte aan berging ter compensatie. Aan deze compensatie¹ wordt als aanvullende voorwaarde gesteld dat deze berging binnen een straal van 15 kilometer gevonden dient te worden en dat handel in berging voorkomen moet worden. Dus bergingsreductie van een gemeente x mag niet gecompenseerd worden door een bergingsvergroting van gemeente y, een particulier of een ander rechtspersoon. Deze regel geldt ook voor Wetterskip Fryslân en de kwantiteitswaterschappen.

De tweede clausule betreft een situatie waarbij van de aanvrager onmogelijk kan worden verwacht dat deze vervangende berging kan creëren². In die specifieke gevallen is het mogelijk om tot een oppervlakte van 2000 vierkante meter de bergingsreductie af te kopen voor een bedrag van € 5,45 per vierkante meter. Dit bedrag zal jaarlijks geïndexeerd worden. Met dit bedrag kan Wetterskip Fryslân de berging compenseren door grond aan te kopen en deze voor berging in te richten.

¹ *Compensatie is valide als het direct bergend oppervlak betreft (boezemwater, boezemland); d.w.z. in vrije verbinding met de boezem en in principe onbemalen. De bergingscompensatie moet per saldo gelijk zijn.*

² *De tweede clausule betreft een situatie waarbij van de aanvrager onmogelijk kan worden verwacht dat deze vervangende berging kan creëren of waarbij het onredelijk is de aanvraag te weigeren.*

2.2 Bergingscompensatie

Tekst IWBP § 2.2.3. gebiedsspecifiek beleid

Hierboven is reeds opgemerkt dat de oppervlakte van de boezemlanden de laatste eeuw sterk is afgenomen. Een verdere afname van de berging van de boezem is niet gewenst. Het streven is er op gericht de bergingscapaciteit weer te vergroten. Vandaar dat besloten is dat een verdere verkleining van de boezem in principe verboden is.

uitwerking

Op dit verbod kan één uitzondering gemaakt worden. Het betreft situaties waarbij door dezelfde opdrachtgever naast verkleining van het bergend oppervlak ook een vergroting uitgevoerd wordt; de zgn. bergingscompensatie. Vergroting en verkleining moeten bij voorkeur gelijktijdig uitgevoerd worden. In gevallen waarin dit niet mogelijk is, moet de opdrachtgever ten genoegdoening van het waterschap kunnen aantonen dat er weliswaar tijdsverschil zit tussen de verkleining en de vergroting, maar dat zekerheid gegeven kan worden over de termijn. De werkzaamheden behoeven niet tot hetzelfde project te horen. Een drietal voorbeelden:

Een boer wil een boezemsloot dempen en maakt een andere boezemsloot breder zodat het bergend oppervlak gelijk blijft. Deze handelwijze is toegestaan. (dit zal meestal tegelijkertijd gebeuren). Binnen een ruilverkaveling worden vaak eerst sloten gedempt (verkleining) terwijl pas in de laatste fase de compensatie (in de vorm van bijv. natuurvriendelijke oevers) aangelegd wordt. (Hierbij is meestal sprake van een tijdsverschil, maar is voldoende aannemelijk te maken, op grond van de plannen, dat de compensatie er komt). Deze handelwijze is toegestaan.

In een gemeentelijk uitbreidingsplan worden enerzijds sloten gedempt t.b.v. de woningbouw terwijl anderzijds een waterpartij wordt gegraven. Deze handelwijze is eveneens toegestaan.

2.2.1 Algemene richtlijnen bij bergingscompensatie

In de in 2.2. genoemde gevallen blijft gelden dat de werkzaamheden door één opdrachtgever uitgevoerd moeten worden, en dat compensatie altijd binnen een straal van 15 km gevonden dient te worden. Deze voorwaarden moeten gesteld worden om handel in berging te voorkomen. Dus bergingsreductie van een gemeente X mag niet gecompenseerd worden door bergingsvergroting van gemeente Y, een particulier of een andere rechtspersoon. Deze regel geldt ook voor Wetterskip Fryslân en de kwantiteitsschappen. Achterliggend doel is het voorkomen van handel in de berging.

Een streven uit het IWBP is het bevorderen van een gezond en duurzaam watersysteem (hfdst 3 maatregelen systeemgericht). Om hieraan tegemoet te komen dient de bergingscompensatie ongeveer eenzelfde waterhuishoudkundige "waarde" te hebben, met andere woorden: water met bijvoorbeeld (potentieel) hoge soortenrijkdom, een gezonde waterbodem en natuurvriendelijke oevers kan niet gecompenseerd worden door water met lage waterhuishoudkundige waarde (bijv. jachthaven).

Ook kwantitatief geldt deze regel: dus een stuk open water kan niet gecompenseerd worden door een zomerpolder omdat deze minder bergingscapaciteit heeft. Ook kan bergingsreductie niet gecompenseerd worden door werkzaamheden waarin door WF meebetaald wordt aan boezemvergroting (subsidieregeling waterberging; hoofdstuk 3).

2.3 Afkoop verkleining boezem

Tekst IWBP § 2.2.3. gebiedsspecifiek beleid

In die specifieke gevallen is het mogelijk om tot een oppervlakte van 2000 m² de bergingsreductie af te kopen voor een bedrag van € 5,45 per m². Dit bedrag zal jaarlijks geïndexeerd worden. Met dit bedrag kan Wetterskip Fryslân de berging compenseren door grond aan te kopen en deze voor berging in te richten.

uitwerking

De afkoopregeling is uitsluitend bedoeld als regeling waarbij compensatie niet mogelijk is, en waarbij een volstrekt onredelijke situatie (onveilige of schadesituatie) zou ontstaan als bergingsreductie niet toegestaan zou worden. Wanneer, door het weigeren van afkoop, een situatie volstrekt onredelijk is en wanneer niet, moet per geval beoordeeld worden. Hiervoor gelden de volgende criteria:

- Wanneer een algemeen belang gediend is met de reductie, en compensatie niet is te realiseren, moet afkoop mogelijk zijn. Hierbij moet gedacht worden aan kadeherstelwerk, en werkzaamheden aan wegen en bruggen (waarbij veiligheid en/of functieverlies aan de orde is);
- Particulier belang mag in beginsel nooit een reden zijn voor reductie en afkoop. Hierbij moet gedacht worden aan dempingen.

2.4 Tijdelijke afsluiten boezemwateren

Wanneer een afsluiting van een boezemvaart een tijdelijke karakter heeft, bijvoorbeeld tijdens een hoogwaterperiode waarbij de dijkverzwaring (nog) niet is uitgevoerd, kan op het IWBP beleid een uitzondering worden gemaakt. Hiertoe moet eerst geïnventariseerd worden om welke boezemvaarten het nu precies gaat en welke oppervlakte erbij betrokken is. Verder moet aan de onderstaande voorwaarden worden voldaan:

1. Het mag niet de bedoeling zijn om de boezemwateren structureel van de boezem af te sluiten en zo de bergingscapaciteit te verkleinen. Evenmin is het de bedoeling om, vanuit kosten/baten overweging, bepaalde kadetrajecten uit het herstelprogramma kaden en oevers te halen;
2. De afsluitconstructie heeft een tijdelijk karakter; de constructie treedt alleen in werking tijdens een periode van hoogwater op de boezem. Na de hoogwaterperiode wordt de afsluiting weer verwijderd;
3. Voor de tijdelijke maatregel moet per geval een ontheffing van de keur worden aangevraagd. De ontheffing geeft aan onder welke specifieke voorwaarden de ontheffing wordt verleend;
4. De betreffende boezemvaarten zijn ruim van tevoren op kaart aangegeven, inclusief de huidige kadehoogte en de datum van de beoogde dijkverbetering. Een en ander conform de programmeringcyclus van het herstelprogramma Oevers en kaden;
5. Na de uitvoering van de kadeverbeteringswerken zal de afsluiting, inclusief bijbehorende constructie, ongedaan gemaakt worden.

3 Toelichting beleidskader vergroting boezem (subsidieregeling waterberging)

Dit hoofdstuk behandelt boezemvergroting. De IWBP tekst omtrent boezemvergroting staat hieronder in kader aangegeven. Waar een nadere uitwerking van deze tekst is gewenst, is bij het betreffende onderwerp een voetnoot gezet. De uitwerking van deze voetnoot is vervolgens na het kader geplaatst. Vanaf § 3.2. staan een aantal concrete situaties beschreven waarin de bergingssubsidie nader wordt uitgewerkt.

3.1 Boezemvergroting; uitwerking IWBP tekst

Tekst par. 2.2.3.: Gebiedsspecifiek beleid IWBP

- [bijdrage aan kade en oeverherstel bij realiseren berging](#)

Bij het herstelprogramma oevers en kaden is voorzien dat in een aantal gevallen extra berging gecreëerd kan worden. Een eerste raming van de omvang betreft ca. 200 ha voor het totale herstelprogramma (150 ha in de planperiode.) De bijdrage vanuit het boezembeheer is vastgesteld op € 9090,- per ha.

- [bijdrage bij landinrichtingswerken en herinrichtingsprojecten](#)

Dit betreft zowel vergroting van de oppervlakte van de boezem als het realiseren van zomerpolders en inundatiegebieden.

1. De bijdrage vergroting berging is gelimiteerd op € 9090,- per ha.
2. De bijdrage aan inundatiepolders³ zal per situatie bezien worden. Hierbij zijn de locatie langs de boezem, de hoeveelheid te bergen water en beheerkosten wegingsfactoren. Als uitgangspunt wordt gehanteerd dat de bijdrage in de kosten geringer dient te zijn dan het uitvoeren van andere maatregelen ter vergroting van de berging of het vergroten van de afvoercapaciteitbijdrage inrichting nieuwe bestemmingsplannen⁴.

- [Bijdrage inrichting bestemmingsplannen⁵](#)

De waterschappen zullen een actieve rol vervullen bij de waterhuishoudkundige inrichting van nieuwe bestemmingsplannen. Voor het betalen van de met de aanpassing van de infrastructuur van nieuwe gebieden (bijvoorbeeld woonwijken of bedrijventerreinen) gepaard gaande investeringskosten bestaan nu in het land vele verschillende regelingen. Om tot een herkenbare aanpak te komen kiezen de waterschappen in de toekomst voor het kostenveroorzakingsprincipe. De investeringskosten worden daarbij - via de grondprijs – doorberekend aan de nieuwe gebruikers. Na oplevering van het gebied wordt de waterinfrastructuur in beheer en onderhoud gebracht bij de betrokken partijen (riolering bij gemeente, waterhuishouding bij het waterschap).

- [realiseren inundatiepolders³ natuurgebieden eerste fase](#)

De Friese waterschappen hebben samen met It Fryske Gea en Staatsbosbeheer een 17- tal polders met de functie natuurgebied geselecteerd die zonder grote investeringen en zonder schade voor de natuur gebruikt kunnen worden als inundatiepolder. In deze 17 polders kan een hoeveelheid water van ca. 6 miljoen m³ water in perioden van wateroverlast extra geborgen worden. Het streven is om (een deel van) deze 17 polders in de planperiode voor dit doel in te gaan richten. Het inrichten zal vergezeld gaan van onderzoek waarbij de effecten van inundatie op natuurwaarden, waterkwaliteit en de waterbeheersing worden meegenomen.

³ *Wijziging begrip: tegenwoordig gebruiken we in plaats van inundatiepolders de term retentiepolders.*

⁴ *Bij de druk van het deelplan is bij het tweede opsommingsteken het laatste deel van punt 2 niet correct afgedrukt. Hetzelfde geldt voor het kopje van de daaropvolgende tekst.*

Gecorrigeerde tekst: De bijdrage aan retentiepolders zal per situatie bezien worden. Hierbij zijn de locatie langs de boezem, de hoeveelheid te bergen water en beheerkosten wegingsfactoren. Als uitgangspunt wordt gehanteerd dat de bijdrage in de kosten geringer dient te zijn dan het uitvoeren van andere maatregelen ter vergroting van de berging of het vergroten van de afvoercapaciteit.

⁵ *Kopje derde opsommingsteken: bijdrage inrichting bestemmingsplannen*

3.2 Bijdrage aan kade en oeverherstel bij realiseren berging

tekst IWBP: § 2.2.3. gebiedsspecifiek beleid

Bij het herstelprogramma oevers en kaden is voorzien dat in een aantal gevallen extra berging gecreëerd kan worden. Een eerste raming van de omvang betreft ca. 200 ha voor het totale herstelprogramma (150 ha in de planperiode.) De bijdrage vanuit het boezembeheer is vastgesteld op € 9090,- per ha.

toelichting

Het uitvoeren van het herstelprogramma oevers en kaden is een uitvoeringstaak van de Friese waterschappen. Indien in het kader van dit herstelprogramma bij een, door de waterschappen geïnitieerd project, extra bergend oppervlakte van de Friese boezem wordt gecreëerd wordt door Wetterskip Fryslân € 9090,- per hectare bijgedragen aan de kosten, tenzij de kosten voor grondverwerving en inrichting geheel of grotendeels uit externe subsidies worden betrokken. Met externe subsidies wordt bedoeld bijdragen van andere Friese overheden en/of landelijke/Europese subsidiestromen.

In feite komt dit op drie mogelijke situaties neer:

- Indien de kosten van grondverwerving en inrichting verminderd met de subsidie op grondverwerving en inrichting meer bedragen dan € 9090,- per ha. draagt WF een bijdrage van max. € 9090,- per ha. in het project bij.
- Indien de kosten van grondverwerving en inrichting verminderd met de subsidie op grondverwerving en inrichting minder bedragen dan € 9090,- per ha. draagt WF het resterende bedrag per ha. in het project bij.
- Indien de kosten van grondverwerving en inrichting gelijk zijn aan de subsidies op grondverwerving en inrichting draagt WF niets bij.

Indien bij een bepaald project een bijdrage voor realisering berging op deze manier is vastgesteld worden de resterende kosten van oever en kadeherstelwerkzaamheden voor blauwe wateren vervolgens verdeeld volgens de afspraken tussen de waterschappen. Deze afspraken zijn vertaald naar een verdeelsleutel:

De WF bijdrage geldt voor de oever:

Oever > 2 meter bijdrage WF 75%

Oever < 2 meter bijdrage WF 25 %

Bij een gecombineerd kade-oeverproject geldt de volgende kostenverdeling: 20% kade en 80% oever. In combinatie met de WF bijdrage voor oevers levert dit een *verdeelsleutel* voor de totale projectkosten die wordt toegepast na aftrek van de bijdrage van derden en subsidies:

bij oevers > 2mtr: (80% * 75%) = 60 %

bij oevers < 2mtr: (80% * 25%) = 20%

Rekenvoorbeeld:

Totale projectkosten (minus subsidie, bijdrage derden, bergingsbijdrage): € 1.000.000,-

Lengte oever/kadeproject: 1500 meter, waarvan:

700 meter oever breder dan 2 meter, 500 meter oever smaller dan 2 meter; 300 meter geen oever.

Bijdrage Wetterskip Fryslân:

(60%) van 700/1500 * € 1.000.000,-

(20%) van 500/1500 * € 1.000.000,-

(0%) van 300/1500 * € 1.000.000,-

3.3 Bijdrage bij landinrichtingswerken en herinrichtingsprojecten bij vergroting boezem

tekst IWBP: § 2.2.3. gebiedsspecifiek beleid

Dit betreft zowel vergroting van de oppervlakte van de boezem als het realiseren van zomerpolders en bergingsgebieden. De bijdrage vergroting berging is gelimiteerd op € 9090,- ha.

De bijdrage aan retentiepolders zal per situatie gezien worden. Hierbij zijn de locatie langs de boezem, de hoeveelheid te bergen water en beheerskosten wegingsfactoren.

Uitwerking

Indien een landinrichtings- of herinrichtingsproject wordt uitgevoerd en hierdoor extra bergende oppervlakte van de Friese boezem wordt gecreëerd wordt door Wetterskip Fryslân maximaal € 9090,- per hectare bijgedragen aan de kosten, tenzij de kosten voor grondverwerving geheel of grotendeels uit landinrichtingsgelden en/of externe subsidies wordt betrokken. Met externe subsidies wordt bedoeld bijdragen van andere Friese overheden en/of landelijke/europese subsidiestromen. Dit geldt voor boezemwater, boezemlanden en zomerpolders.

In feite komt dit op drie mogelijke situaties neer:

- Indien de kosten van grondverwerving en inrichting verminderd met de landinrichtingsbijdrage en subsidie op grondverwerving en inrichting meer bedragen dan € 9090,- per ha. wordt door Wetterskip Fryslân een bijdrage van € 9090,- per ha. in het project bijgedragen.
- Indien de kosten van grondverwerving en inrichting verminderd met de landinrichtingsbijdrage en subsidie op grondverwerving en inrichting minder bedragen dan € 9090,- per ha. wordt door Wetterskip Fryslân het resterende bedrag per ha. in het project bijgedragen.
- Indien de kosten van grondverwerving en inrichting gelijk zijn aan de landinrichtingsbijdrage en subsidies op grondverwerving en inrichting wordt door WF niets bijgedragen.

3.4 Bijdrage inrichting bestemmingsplannen

tekst IWBP: § 2.2.3. gebiedsspecifiek beleid

Om tot een herkenbare aanpak te komen kiezen de waterschappen in de toekomst voor het kostenveroorzakersprincipe. De investeringskosten worden daarbij –via een hogere grondprijs – doorberekend aan de nieuwe gebruikers.

uitwerking

Wanneer in een bestemmingsplan de uitbreiding van de boezem redelijkerwijs niet door te berekenen is via een hogere grondprijs, kan het waterschap ter stimulering maximaal € 9090,- per hectare bijdragen aan het totale project. Het gaat hierbij om gevallen waarbij de boezemvergroting niet door gaat wanneer Wetterskip Fryslân niet bijdraagt.

3.5 Bijdrage bij realisatie retentiepolders

Tekst IWBP § 2.2.3. gebiedsspecifiek beleid

De Friese waterschappen hebben samen met It Fryske Gea en Staatsbosbeheer een 17- tal polders met de functie natuurgebied geselecteerd die zonder grote investeringen en zonder schade voor de natuur gebruikt kunnen worden als retentiepolder. In deze 17 polders kan een hoeveelheid water van ca. 6 miljoen m³ water in perioden van wateroverlast extra geborgen worden. Het streven is om (een deel van) deze 17 polders in de planperiode voor dit doel in te gaan richten. Het inrichten zal vergezeld gaan van onderzoek waarbij de effecten van inundatie op natuurwaarden, waterkwaliteit en de waterbeheersing worden meegenomen.

uitwerking

Het wetterskip voert tezamen met de Provincie een studie uit naar berging en afvoer van water. Eén van de te onderzoeken zaken is het inrichten van een aantal polders die gebruikt kunnen worden als retentie en/of calamiteitenpolder.

Een retentiepolder is een bergingsgebied met een relatief hoge frequentie van instroming van water, vaker dan één maal per 100 jaar (beheerssituatie). Retentiepolders behoren tot het watersysteem en de verantwoordelijkheid voor de inrichting ervan ligt bij de waterschappen.

Bij een calamiteitenpolder is de frequentie van instroming van water lager (minder dan één maal per 100 jaar). Calamiteitenpolders behoren niet direct tot het watersysteem. De inzet van deze polders en de mogelijke inrichtingswerken ligt derhalve bij de verantwoordelijken van calamiteitenbestrijding (provincie, gemeente).

De hier bedoelde polders zullen naar verwachting de status retentiepolder krijgen. Hierbij is het streven om waar mogelijk projecten in uitvoering te nemen.

Momenteel zijn er twee projecten: Bloksleatpolder en de Bosma Zathe waarbij de gevolgen van een tijdelijke inundatie wordt onderzocht.

In noordelijk verband wordt momenteel gewerkt aan een schaderegeling voor retentiepolders. Deze schaderegeling is een regeling van de waterschappen. De schaderegeling wordt naar verwachting in 2003 voorgelegd aan Provinciale staten tezamen met de besluitvorming omtrent voorstellen inzake berging en afvoer van water. De schaderegeling wordt daarna vastgesteld door de waterschappen. De schaderegeling maakt onderdeel uit van het Advies Hoofdkeuzen en randvoorwaarden. In het Advies Hoofdkeuzen en randvoorwaarden wordt nader ingegaan op de benodigde hoeveelheid retentiepolders mede in relatie tot maatregelen in polders en beekdalen, boezemberging en gemaalcapaciteit.

Wetterskip Fryslân is primair verantwoordelijk voor het boezembeheer. Als zodanig wil Wetterskip Fryslân in dergelijke projecten een belangrijke bijdrage leveren en streeft het naar integraliteit en maximale participatie van overige partijen.

3.6 Bijdrage realiseren bergingsgebied in Ecologische hoofdstructuur (EVZ)

Bij de uitvoer van oever en kadewerken in Ecologische verbindingzones (EVZ) wordt voorzien dat in een aantal gevallen extra bergingscapaciteit ontstaat. Indien bij een dergelijk project extra bergend oppervlak van de boezem ontstaat wordt de bergingsbijdrage per geval bekeken waarbij de volgende uitgangspunten gelden:

- Een groot deel van de inrichtingskosten (minimaal 50%) wordt door derden opgebracht.
- De maximale bijdrage van WF is € 9090,- per ha.

Rekenvoorbeeld:

Projectgebied: 6 hectare

Totale projectkosten: € 1.000.000,-

Externe bijdrage (75%) € 750.000,-

Bijdrage wetterskip: € 54.540,-

Rest: € 195.460,-

3.7 Bijdrage aanlevering berging door bedrijfsmatige activiteit

tekst IWBP: § 2.2.3. gebiedsspecifiek beleid

Om tot een herkenbare aanpak te komen kiezen de waterschappen in de toekomst voor het kostenveroorzakersprincipe. De investeringskosten worden daarbij –via een hogere grondprijs – doorberekend aan de nieuwe gebruikers.

Wetterskip Fryslân verleent op basis van het kostenveroorzakersprincipe geen bijdrage aan de kosten van uitbreiding van de boezemberging door bedrijfsmatige activiteiten. Deze komen voor rekening van de initiatiefnemer die de kosten kan verrekenen met voorziene opbrengsten.

Bijvoorbeeld: Bij uitbreiding van het zandwinterrein ontstaat extra bergingscapaciteit. De exploitant vraagt bergingssubsidie aan. Wetterskip Fryslân gaat in dit geval uit van een uitbreiding op basis van bedrijfsmatige activiteiten waarbij de initiatiefnemer de kosten van de uitbreiding kan verrekenen met voorziene opbrengsten. WF kent derhalve geen bijdrage toe.

3.8 Bijdrage aanlevering berging particulieren

Bij de aanlevering van berging door particulieren hanteert Wetterskip Fryslân in principe het kostenveroorzakersprincipe. Wetterskip Fryslân verleent echter een bijdrage van maximaal € 9090,- per hectare wanneer er door de uitbreiding van boezemgeving geen (bedrijfsmatige) opbrengsten of andere baten zijn.

De toekenning wordt per geval beoordeeld en bedraagt maximaal € 10.000,- per aanvrager.

3.9 Bijdrage bij uitbreiding van vaarwegen

Bij de uitbreiding van werken ten behoeve van het vaarwegbelang kan extra boezemoppervlak ontstaan voor de berging. Deze bijdrage is alleen van toepassing als het gaat om extra berging die los staat van de uitbreiding van de vaarweg vanuit het vaarwegbelang. Wetterskip Fryslân kent geen bijdrage toe als de uitbreiding alleen vanuit vaarwegbelang plaats vindt.

Voorbeeld: In het kader van vaarwegverbreding gaat Provincie Fryslân het Prinses Margriet kanaal ter hoogte van Oude Schouw verbreden. Daarbij ontstaat ook de mogelijkheid om een oppervlak van 1.71 ha voor de boezem te leggen. Het gaat hierbij om extra bergingscapaciteit die los staat van de uitbreiding van de vaarweg.

Het betreffende gebied varieert in hoogte van 1.23 – NAP tot 0.38 – NAP en draagt bij aan de berging van boezemwater in perioden van wateroverlast.

Op basis van bovenstaand heeft Wetterskip Fryslân besloten om een bijdrage toe te kennen van € 9090,- per ha. onder voorwaarde dat er sprake is van een blijvende vergroting berging.

3.10 Begrenzing boezemstelsel

Tekst IWBP blz 18 algemeen deel

In de kadelegger worden de technische normen van de kaden en de onderhoudsverplichtingen vastgelegd. In het kadebeheerregister worden de actuele afmetingen van de kaden en de actuele toestand van de oever vastgelegd.

De kadelegger zal voor 2004 worden vastgesteld.

Tot de vaststelling van de kadelegger en het beheerregister geldt het huidige profiel van de kade en de (voor)oevers als referentieprofiel, tenzij duidelijk is aan te tonen dat de oorspronkelijke grens elders ligt (bijvoorbeeld een oude teenbeschoeiing). Dit wordt per geval bekeken.

3.11 Overzichtskartaat boezemlanden en zomerpolders

Tekst IWBP § 2.2.1. Problematiek

De beschikbare berging in de watersystemen is de laatste decennia sterk teruggelopen. Het beslag op de beschikbare ruimte voor landbouw, stedelijke en industriële ontwikkeling heeft ertoe geleid dat veel ruimte, die voorheen voor berging van water beschikbaar was, verloren is gegaan.

In de Friese boezem is de 'natuurlijke' berging teruggelopen door het inpolderen van boezemlanden. Dit zijn gronden die vrij voor de boezem liggen en bij hoge waterstand onder water staan.

Op de kaart 'boezemlanden en zomerpolders Friese boezem' staan de door Wetterskip Fryslân aangewezen boezemlanden en zomerpolders getekend. De kaart is gebaseerd op een inventarisatie van ondergelopen gebieden ten tijde van de hoogwaterperiode in 1998.

De kaart 'boezemlanden en zomerpolders Friese boezem' wordt gebruikt bij de handhaving en de vergunningverlening en is ter vaststelling als bijlage aan dit document toegevoegd.